

INCENDI MORTAL

Una baralla de competències sobre el sensellarisme que deixa un buit de poder

Reclam per demanar un pla que abordi solucions a l'infrahabitatge a nivell català i no municipal

MARTA RODRÍGUEZ CARRERA
BARCELONA

L'estratègia de tirar pilotes fora que han practicat les administracions davant del devastador incendi de la nau industrial de Badalona donava la raó al relator especial per a l'extrema pobresa i els drets humans de l'ONU. Després d'haver visitat Espanya –també Catalunya–, Philip Alston va deixar per escrit com els polítics “han fallat en gran mesura a les persones que viuen en la pobresa” i com no hi ha oferta d'habitatge assequible i els serveis socials fan curt de recursos i d'inversió. L'informe del relator, presentat al febrer, no ho detallava, però un dels gran problemes a Catalunya és que, a més, no hi ha desplegat un pla estructural per fer un abordatge conjunt del sensellarisme. La falta de voluntat política o l'absència de recursos en els municipis més petits fan que escassegin els programes locals per als que malviuen en infrahabitatges, i encara més a l'hora d'oferir-los una atenció d'emergència. Per no haver-hi, no hi ha ni un cens de quanta gent malviu com a sensesos-tre a Catalunya i, segons va confirmar el conseller d'Afers Socials, Chakir el Homrani, tampoc de quantes naus ocupades i assentaments hi ha.

En un ajuntament de la segona corona metropolitana admetien que, si en el seu municipi hagués passat una desgràcia similar a la de Badalona, no haurien tingut capacitat de reacció més enllà de donar una ajuda econòmica per a l'alimentació. En altres municipis les administracions afirmen amb la boca petita que recomanen a la persona que sobreviu al carrer buscar una solució a Barcelona. Precisament, des del seu Ajuntament la comissionada de Serveis Socials, Sònia Fuertes, reclamava a la Generalitat que prengui “el lideratge” per dissenyar una estratègia real a nivell català que unifiqui des dels serveis fins als mecanismes d'avaluació.

Problemes enquistats

Els assentaments o les naus industrials en desús ocupades per persones sense cap altra alternativa són un fenomen que s'arrossega fa més de dues dècades i que “anirà a l'alça”, diu Isabel Marquès, síndica de Terrassa i membre del Fòrum de Síndics Locals. Marquès constata, a més, l'enquistament de la problemàtica per la falta d'habitatge barat. Però el problema inicial és que s'ha barrat l'accés a la regularització de la documentació de molts dels residents d'aquests infrahabitatges, com a conseqüència de polítiques estatals i europees que castiguen el dret a migrar i empenyen milers de persones “a la irregularitat, la precarietat, l'exclusió o l'assetjament policial”, segons SOS Racisme.

La potestat de concedir el permís de residència és una competència estatal, però, com assenyala la síndica terrassenca, els migrants també troben la negativa de molts ajuntaments a empadronar els veïns que no tenen un domicili fix, malgrat que la llei els hi obliga.

És el cercle pervers que “invisibilitza” milers de persones que no poden accedir a l'educació per als fills, l'assistència sanitària o a optar a un habitatge social, critica Marquès. “No s'està dient que l'Ajuntament doni un pis, sinó que ha d'acompanyar la persona perquè trobi un lloc digne, donar-li drets”, subratlla, i

01. Serveis sanitaris i bombers a les portes de la nau sinistrada.

CRISTINA CALDERER

02. Els bombers ahir traïent una de les víctimes.

CÈLIA ATSET

rebutja que una administració s'espolsi de sobre les responsabilitats i deixi un “buit de poder”. També assenyala que “la Generalitat hi té molt a dir” i que pot crear borses d'habitatge on es derivi qui ho necessiti o donar suport als ajuntaments per a una “intervenció més integral”.

Tancar els ulls

Sílvia Torralba fa 15 anys que sovintega naus i assentaments a Barcelona a través d'Amics del Moviment Quart Món. Explica que són llocs amb una “gran diversitat de persones i situacions” que no sempre reben una resposta diferenciada. L'activista lamenta que la immensa majoria dels consistoris tracten els usuaris com si “estiguessin de pas” i eviten fer polítiques a mitjà i llarg termini esperant que marxïn.

La realitat és que un assentament s'acaba quan es produeix un “desnonament forçat” i, per norma general, els residents busquen altres llocs semblants, encara que sigui canviant de municipi. La problemàtica es trasllada de territori però no desapareix, resumeix Jordi Mir García, professor d'humanitats de la UPF, per a qui el sensellarisme, com la crisi d'acollida migratòria, és la cara de la “vulneració de drets humans”, així que tampoc creu que es pugui abordar amb solucions locals.

Com un mantra, experts i entitats socials apunten que la base per perfilar una sortida digna és l'habitatge. “Els ajuts econòmics paren el cop, però no són transformadors”, diu Torralba. Des de la Taula del Tercer Sector recorden que l'oferta de pisos socials és gairebé vuit cops inferior a la mitjana europea (2% enfront del 15%), i també reclamen que la renda garantida de ciutadania no exclogui altres ajudes.

Al ball de competències, l'alcalde de Badalona, el popular Xavier García Albiol, hi ha sumat la variable de la responsabilitat del sinistre i ha apuntat directament als residents de la nau, al·legant problemes de “convivència” amb la resta de veïns del barri. L'acusació és incendiària per a SOS Racisme, que veu Albiol com a “còmplice necessari” de la tragèdia “per acció o omissió”. Per al professor Mir García, l'etiqueta d'assenyalar-los “ja no com a irregulars, sinó com a ocupants il·legals”, és perillosa, perquè “envia un missatge d'estigmatització” d'un col·lectiu sencer, obviant el debat que es tracta d'una situació global i complexa. La síndica Marquès explica que en algun conflicte entre residents de naus industrials i de pisos convencionals els primers serveis que es presenten són els de “la policia”, així que tot s'aborda com a problema de seguretat. ■

